

15.9.2021

FinELib-konsortion ohjausryhmän kokous 15.9.2021

Aika 15.9.2021 klo 12–15

Paikka Zoom-etäkokous

Jäsenet Paula Eerola, vararehtori, puheenjohtaja, Helsingin yliopisto (pj)
Tommi Harju, kirjastonjohtaja, Taideyliopisto
Katja Hilska-Keinänen, ryhmäpäällikkö, Suomen ympäristökeskus
Kristiina Hormia-Poutanen, johtaja, kirjastoverkkopalvelut, Kansalliskirjasto
Salla Huttunen, vararehtori, Haaga-Helia
Jussi Kaurola, pääjohtaja, varapuheenjohtaja, Ilmatieteen laitos
Laura Kittinen, projektikeskuksen päällikkö, Luonnonvarakeskus
Sinikka Luokkanen, tietopalvelupäällikkö, Hämeen ammattikorkeakoulu
Hanna Martikainen, palvelupäällikkö, Jyväskylän kaupunginkirjasto
Ossi Naukkarinen, vararehtori, Aalto-yliopisto
Virva Nousiainen-Hiiri, kirjastoverkon yhteisten palveluiden päällikkö, Helsingin kaupunginkirjasto
Susanna Parikka, kirjastonjohtaja, Lapin yliopisto
Kalle-Antti Suominen, vararehtori, Turun yliopisto
Pecca Uotila, päällikkö, korkeakoulun tieto- ja julkaisupalvelut, XAMK

Varajäsenet osallistuvat perehdytys-osioon (kohdat 1–3) varsinaisten jäsenten lisäksi

Satu Uusiautti, vararehtori, Lapin yliopisto, poistui klo 13.12
Ulla Nygrén, kirjastonjohtaja, Turun yliopisto, ei paikalla
Sonja Karlsson, tietoasiantuntija, Suomen Pankki
Nina Hyvönen, tietojärjestelmäpäällikkö, Kansalliskirjasto
Samuli Maxenius, asiantuntija, Arene, poistui klo 13.11
Sanna Marttinen, toiminnanjohtaja, Tulanet
Ritva Miikki, informaatikko, THL
Hanna Lahtinen, johtaja, tieto- ja julkaisupalvelut, ei paikalla
Salla Palmi-Felin, kirjastopalvelujohtaja, Lahden kaupunginkirjasto
Mikko Mönkkönen, dekaani, Jyväskylän yliopisto, poistui klo 13.11
Leena Toivonen, kirjastotoimenjohtaja, Valkeakosken kaupunginkirjasto
Kimmo Tuominen, ylikirjastonhoitaja, Helsingin yliopisto, ei paikalla
Mikael Lindfelt, vararehtori, Åbo Akademi, ei paikalla
Mira Juppi, tietopalvelupäällikkö, Savonia-ammattikorkeakoulu

Esittelijät Arja Tuuliniemi, palvelupäällikkö, FinELib, Kansalliskirjasto
Kristiina Hormia-Poutanen, johtaja, kirjastoverkkopalvelut, Kansalliskirjasto
Toni Vesterinen, hankinta-asiantuntija, FinELib, Kansalliskirjasto

15.9.2021

Terhi Manninen, hankinta-asiantuntija, FinELib, Kansalliskirjasto

Asiantuntijat Erik Lindgren, tietoasiantuntija, FinELib, Kansalliskirjasto

Sihteeri Terhi Manninen, hankinta-asiantuntija, FinELib, Kansalliskirjasto
Laura Lipponen, koulutussihteeri, Kansalliskirjasto (Mentimeter-kysely)

ESITYSLISTA

Käytämme kokouksessa Mentimeter-työkalua vuorovaikutteiseen työskentelyyn. Jos et ole aiemmin käyttänyt Mentimeteriä, voit testata sitä osoitteessa <https://www.menti.com/1f2v53xj78> tai menemällä menti.com -osoitteeseen ja syöttämällä koodin: 5574 2585

OHJAUSRYHMÄN VARSINAISTEN JÄSENTEN JA VARAJÄSENTEN PEREHDYTYS FINELIB-KONSORTION TOIMINTAAN

1. Kansalliskirjaston valtakunnallisten palvelujen ohjausjärjestelmä, 15 min

Kristiina Hormia-Poutanen esittelee valtakunnallisten palvelujen ohjausjärjestelmän ja siihen liittyvää kehittämistä (liite 1).

Esityksessä mainittu ohjausryhmille tehty verkkokyselyn loppuraportti lisätty pöytäkirjan liitteeksi (liite 12).

2. FinELib-konsortion toiminta vuonna 2020, 20 min.

Ohjausryhmän jäseniä pyydetään perehtymään ennen kokousta FinELibin vuosikertomukseen 2020 (liite 2). Kokouksessa osallistujat keskustelevat pienryhmissä vuosikertomuksesta ja nostavat yhteiseen keskusteluun kysymyksiä tai heitä kiinnostavia asioita. Arja Tuuliniemi ohjeistaa työskentelyn kokouksessa.

Liitteenä kooste ohjausryhmän keskusteluun nostamista asioista (liite 13).

3. Ohjausryhmän tehtävät, 10 min.

Arja Tuuliniemi esittelee FinELibin ohjausryhmän tehtävät (liite 3) . Käydään keskustellen läpi ohjausryhmän jäsenten rooli FinELib-konsortion ohjauksessa.

Mentimeterillä mietittiin kysymyksiä:

Mihin haluatte vaikuttaa ohjausryhmätyöskentelyssä?

Miten omalla toiminnallani voin lisätä luottamuksen rakentamista ohjausryhmässä ja konsortiossa?

15.9.2021

Liitteenä kooste ohjausryhmän Mentimeter-vastauksista (liite14).

TAUKO 10 MIN, jonka jälkeen alkaa varsinainen kokous

4. Kokouksen avaus

5. Kokouksen päätösvaltaisuuden toteaminen

Ohjausryhmä on päätösvaltainen, kun vähintään puolet jäsenistä, kokouksen puheenjohtaja mukaan luettuna, on läsnä.

Esitys: Puheenjohtaja toteaa osallistujat ja kokouksen päätösvaltaisuuden.

Päätös: Kokous on päätösvaltainen.

6. Kokouksen esityslistan hyväksyminen

Esitys: Hyväksytään esityslista.

Päätös: Esityslista hyväksyttiin yhden ilmoitusasian lisäyksellä.

7. Edellisen kokouksen hyväksytty pöytäkirja

Merkitään tiedoksi edellisen kokouksen 25.11.2020 hyväksytty [pöytäkirja 5/2020](#).

ILMOITUSASIAT

8. Ajankohtaiset asiat

- Paula Eerola, Ossi Naukkarinen, Arja Tuuliniemi ja Jussi Varkemaa (SA) osallistuvat verkossa järjestettävään [15th Berlin Open Access](#) -kutsuseminaariin 30.9.–1.10.
- Raportti pienten kustantajien mahdollisuuksista siirtyä avoimeen julkaisemiseen: [How to enable smaller independent publishers to participate in OA agreements](#)
Euroopan Komission raportti: 83 % H2020:n julkaisuista ovat avoimia, [Report: "83% of European Commission's H2020 Programme Scientific Publications are Openly Accessible"](#) (lisätty 10.9.21)

Esitys: Merkitään tiedoksi ajankohtaiset asiat

15.9.2021

PÄÄTÖSASIAT

9. FinELib-konsortion ohjausryhmän säännöt, 15 min

(Esittelijä: Kristiina Hormia-Poutanen, liitteet 4, 5)

Kansalliskirjaston johtokunta vahvisti FinELibin ohjausryhmän kokoonpanon vuosille 2021–2024 kokouksissaan 10.3. ja 4.6.2021 voimassaolevien (vuonna 2017 vahvistettujen) sääntöjen pohjalta. Johtokunta ei hyväksynyt uusia, päivitettyjä sääntöjä.

Johtokunta totesi, että FinELibin ohjausryhmä on asettanut juristiryhmän arvioimaan FinELib-konsortion ohjausrakennetta. Kun juristiryhmän ehdotus on käytettävissä, arvioidaan onko ehdotuksella vaikutusta ohjausryhmän sääntöihin. Juristiryhmän selvitys valmistuu myöhemmin, mutta konsortio tarvitsee päivitettyt säännöt työskentelynsä tueksi, joita voidaan tarpeen mukaan päivittää myöhemmin.

Johtokunta totesi myös, että ennen johtokuntakäsittelyä sääntömuutosehdotukset käsitellään FinELibin ohjausryhmässä. Lisäksi johtokunta esitti, että sääntömuutosten yhteydessä ohjausryhmän sääntöihin olisi hyvä kirjata tarkennus, että ohjausryhmässä olisi vain yksi edustaja (varsinainen jäsen) samasta organisaatiosta. Sääntömuutosehdotukset on merkitty liitteeseen 4 ja puhdas versio uudistetuista säännöistä on liitteessä 5.

Esitys: Kristiina Hormia-Poutanen esittelee FinELibin uudistetut säännöt. Ohjausryhmä esittää Kansalliskirjaston johtokunnalle hyväksyttäväksi FinELib-konsortion ohjausryhmän päivitettyt säännöt vuosille 2021–2024.

Päätös:

Sääntöluonnokseen tehdään seuraavat muutokset:

Kohta 3:

- "Samasta organisaatiosta voi olla vain yksi varsinainen jäsen." muotoillaan uudelleen niin, että ohjausryhmän kokoonpanossa pyritään kattavuuteen ja suositus on, että samasta organisaatiosta olisi vain yksi varsinainen jäsen.
- Tutkijoiden edustajan esittäjäksi merkitään tieteellisten seurain valtuuskunta (TSV).

Kohta 6:

- Lisätään maininta siitä, että kokouskutsun mukana toimitetaan sen liitteet.

Muilta osin päätettiin esityksen mukaisesti.

15.9.2021

10. FinELibin kustannustenjakotyöryhmän esitys, 15 min

(Esittelijä: Arja Tuuliniemi, liite 6)

FinELibin ohjausryhmä asetti 12.2.2020 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia esitys ohjausryhmälle siitä, jaetaanko aineistojen kustannuksia konsortiossa ja jos jaetaan niin laatia periaatteet ja kriteerit kustannustenjaolle ja esittää mihin aineistoihin ja millä aikataululla kustannustenjakoa sovelletaan. Työryhmässä oli edustus UNIFlsta, Arenesta, Tulanetistä, FUNista, Amkit-konsortioista, tutkimuslaitos-/erikoiskirjastoista sekä Kansalliskirjastosta. Työryhmä aloitti toimintansa maaliskuussa 2020 ja kokoontui yhdeksän kertaa.

Esitys: Arja Tuuliniemi esittelee kustannustenjakotyöryhmän esityksen ohjausryhmälle (liite 6). Työryhmä esittää, että uutta kustannustenjakomallia ei oteta käyttöön ja nykyistä kustannustenjakomallia käytetään sopimuskauden loppuun Emerald, Sage, Springer ja Wiley -aineistoissa. Sopimuskauden jälkeen nykyisestä kustannustenjakomallista luovutaan ja siirrytään kaikissa aineistoissa kustantajien organisaatiokohtaiseen hinnoitteluun.

Päätös: Päätettiin esityksen mukaisesti.

11. ProQuestin RefWorks ja Ulrichsweb -aineistojen konsortiohankinnan jatko, 15 min

(Esittelijä: Toni Vesterinen, liite 7)

FinELib on käynyt keskusteluja ProQuestin kanssa RefWorks- ja Ulrichsweb-aineistojen osalta osapuolten tietosuojarooleista. ProQuestilla ja konsortioilla on eri näkemys rooleista eikä neuvotteluissa ole päästy yhteisymmärrykseen. RefWorksin ja Ulrichswebin nykyiset sopimukset päättyvät 31.12.2021.

Esitys: Toni Vesterinen esittelee RefWorks- ja Ulrichsweb-aineistojen neuvottelutilanteen. Päätösesityksenä on, että konsortiotasolla ei jatketa RefWorks- ja Ulrichsweb-sopimuksia 31.12.2021 jälkeen eikä aineistoille hankita korvaavia aineistoja konsortiohankintana.

Päätös: Päätettiin esityksen mukaisesti.

15.9.2021

KESKUSTELUASIAT

12. FinELibin palveluvision toimenpiteet 2021–2025: keskustelu linjauksista, 60 min

(Esittelijät: Arja Tuuliniemi, Terhi Manninen, liitteet 8, 9 , 10 ja 11)

FinELib-konsortion ohjausryhmä valmisteli konsortion uutta palveluvisiona vuoden 2019 aikana ja hyväksyi palveluvision 2025 helmikuussa 2020. Konsortion jäsenet ovat yhdessä FinELib-toimiston kanssa keskustelleet syksyn 2020 ja kevään 2021 aikana kuudessa eri työpajassa palveluvision toimenpiteistä. Konsortiolta on tullut runsaasti ehdotuksia siitä, millä toimenpiteillä palveluvisiona voitaisiin toteuttaa (liite 11).

Esitys: Käydään läpi palveluvision päälinjat ja keskustellaan konsortiolta tulleiden ajatusten pohjalta mihin ohjausryhmän mielestä konsortion tulisi keskittyä lähivuosina. Ohjausryhmän toivotaan tässä kokouksessa ottavan kantaa mm. aineistohankinnan lisensointiperiaatteisiin, mitä avoimen julkaisemisen sisältöjä ja infrastruktuureja konsortion ohjausryhmän mielestä tulee edistää ja mitä projekteja konsortiolta tulisi olla. Keskustelua palveluvision toimenpiteistä jatketaan ohjausryhmän seuraavassa kokouksessa. Toimenpideohjelma tulee ohjausryhmän päätettäväksi syksyn 2021 aikana.

Keskustelu: Aikataulusyistä tämän kohdan käsittely siirrettiin seuraavaan kokoukseen 13.10.2021.

MUUT ASIAT

13. Seuraava kokous

Ohjausryhmän seuraava kokous järjestetään 13.10.2021. Seuraavassa kokouksessa käsitellään mm. ohjausryhmän vuosisuunnittelu ja keskustellaan palveluvision toteuttamiseksi tehtävistä toimenpiteistä.

14. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.00.

15.9.2021

LIITTEET

- Liite 1. Kansalliskirjaston valtakunnallisten palvelujen ohjausjärjestelmä
- Liite 2. [FinELibin vuosikertomus 2020](#)
- Liite 3. [FinELibin ohjausryhmän nykyiset säännöt](#)
- Liite 4. FinELibin ohjausryhmän uudistetut säännöt – vertailu vanhaan
- Liite 5. FinELibin ohjausryhmän uudistetut säännöt – puhdas versio
- Liite 6. FinELibin kustannustenjakotyöryhmän esitys
- Liite 7. ProQuestin RefWorks ja Ulrichsweb-aineistojen konsortiohankinnan jatko
- Liite 8. FinELibin palveluvision 2025: kysymyksiä ohjausryhmälle
- Liite 9. FinELibin lisensiointiperiaatteiden päivitys
- Liite 10. FinELibin nykyiset lisensiointiperiaatteet
- Liite 11. Konsortion jäsenten ehdotukset FinELibin palveluvision toimenpiteiksi
- Liite 12. Ohjausryhmille tehdyn verkkokyselyn loppuraportti
- Liite 13. Ohjausryhmän FinELibin vuosikertomuksesta 2020 keskusteluun nostamia asioita
- Liite 14. Ohjausryhmän tehtävät ja jäsenten rooli: kooste ohjausryhmän näkemyksistä